

Raport z realizacji
„Programu Ochrony Środowiska
Gminy Wysokie Mazowieckie
aktualizacja 2008-2012”
za okres 2011-2012

Białystok 2013

Wykonawca: mgr inż. Barbara Waclaw
Instytut Zrównoważonego Rozwoju Sp. z o.o.
Białystok, ul. Elewatorska 17 lok. 1
Telefon / fax: 085 744 54 98
e-mail: srodowisko@izr.pl
www.isr.pl

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	4
1.1. Podstawa prawna Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Gródek na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2009-2019	4
1.2. Cel sporządzenia raportu	4
1.3. Zakres sprawozdania	4
1.4. Sposób zbierania informacji oraz ich źródła	5
2. Ustalenia <i>Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wysokie Mazowieckie</i> aktualizacja na lata 2008-2011.....	5
2.1. Cele polityki ekologicznej gminy Wysokie Mazowieckie w <i>Programie</i>	5
2.2. Realizacja celów polityki ekologicznej podjęte w <i>Programie</i>	7
3. Stan i ocena wykonania zadań wynikających z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wysokie Mazowieckie aktualizacja na lata 2008-2011.....	9
3.1. Zadania z dziedziny ochrony przyrody podjęte w latach raportowania.....	9
3.2. Zadania z dziedziny ochrony powietrza, ochrony środowiska akustycznego oraz ochrona przed polami elektromagnetycznymi podjęte w latach raportowania.....	11
3.3. Zadania z dziedziny ochrony ziemi podjęte w latach raportowania.....	11
3.4. Zadania z dziedziny ochrony wód podjęte w latach raportowania.....	12
3.5. Zadania z dziedziny ryzyka występowania poważnych awarii podjęte w latach raportowania.....	13
3.6. Zadania z dziedziny edukacji ekologicznej podjęte w latach raportowania.....	13
4. Ocena uzyskanych efektów ekologicznych na terenie gminy Wysokie Mazowieckie wg danych GUS.....	14
5. Wydatki i źródła finansowania zaplanowanych przedsięwzięć w okresie 2011-2012 r.	15
6. Podsumowanie.....	16

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna Raportu z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wysokie Mazowieckie”

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wysokie Mazowieckie aktualizacja na lata 2008-2012 (dalej *Program*) został uchwalony przez Radę Gminy w dniu 11 czerwiec 2008 r. (uchwała Nr 82/XIV/08) *Program* jest podstawą działań Samorządu Gminy Wysokie Mazowieckie w zakresie polityki ekologicznej. Dokument opracowano zgodnie z art. 17 ust. 1 *Ustawy* z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 18 *Ustawy* z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* organ wykonawczy gminy ma obowiązek sporządzenia co 2 lata raportu z wykonania programu ochrony środowiska, a następnie przedstawienia opracowanego raportu radzie gminy.

1.2. Cel sporządzenia Raportu

Ochrona środowiska naturalnego jest obowiązkiem władz państwowych i obywateli. Władze administracyjne powinny zapewnić, poprzez politykę zrównoważonego rozwoju, bezpieczeństwo ekologiczne i dostęp do nieuszczerplonych zasobów współczesnemu i przyszłemu pokoleniu. *Prawo ochrony środowiska* stanowi, że działania z zakresu ochrony środowiska w regionie muszą być podejmowane m.in. na podstawie aktualnego programu ochrony środowiska.

Raport z realizacji „*Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wysokie Mazowieckie aktualizacja na lata 2008-2012*” za okres 2011-2012 (dalej *Raport*) został sporządzony w celu realizacji zobowiązań nałożonych na organ wykonawczy przez obowiązujące w Polsce prawo w zakresie ochrony środowiska. *Raport* określa stopień realizacji obowiązującego *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wysokie Mazowieckie aktualizacja na lata 2008-2012*. *Raport* jest narzędziem monitoringu umożliwiającego ocenę stopnia realizacji zamierzeń programowych – stopnia realizacji zadań i uzyskanych efektów ekologicznych.

1.3. Zakres Raportu

Raport z realizacji „*Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wysokie Mazowieckie aktualizacja na lata 2008-2011*” obejmuje okres od 01.01.2011 r. do 31.12.2012 r.

W opracowaniu ujęto stan realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska, przewidzianych w *Programie* na lata 2011-2012. Wśród monitorowanych działań wymienić należy zadania z zakresu:

- ✓ ochrony zasobów wodnych,
- ✓ ochrony powietrza atmosferycznego,
- ✓ ochrony powierzchni ziemi,

- ✓ ochrony przyrody,
- ✓ ochrony przed hałasem,
- ✓ ochrony przed polami elektromagnetycznymi,
- ✓ edukacji ekologicznej
- ✓ ograniczaniem występowania poważnych awarii.

W *Raporcie* dokonano oceny stanu realizacji zadań własnych gminy, służących ochronie środowiska, ujętych w *Programie*. Ocenie poddano również sposób finansowania zrealizowanych zadań. Ponadto podjęto próbę wyjaśnienia przyczyn niekompletnej realizacji działań przewidzianych w *Programie* jeśli takie miały miejsce. Przy ocenie realizacji zadań uwzględnione zostały wytyczne dotyczące procesu monitorowania projektowanych przedsięwzięć.

1.4. Sposób zbierania informacji oraz ich źródła

Na potrzeby opracowania *Raportu* wykorzystano informacje pochodzące z różnych źródeł:

- Urzędu Gminy Wysokie Mazowieckie (w formie ankiety, sprawozdania z wykonania budżetu gmin za 2011 rok oraz informacji zawartych w planie budżetu na 2012 r.),
- Głównego Urzędu Statystycznego,
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku.

Przygotowując powyższy *Raport* niejednokrotnie korzystano z oficjalnych danych statystycznych otrzymanych z Głównego Urzędu Statystycznego lub strony internetowej Urzędu Gminy.

2. Ustalenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wysokie Mazowieckie aktualizacja na lata 2008-2011.

2.1. Cele polityki ekologicznej gminy wyszczególnione w Programie.

2.1.1 Ochrona przyrody

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów;
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zachowanie dziedzictwa geologicznego,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin lub zwierząt wraz z siedliskami poprzez utrzymanie lub przywracanie ich do właściwego stanu,
- utrzymanie lub przywracanie do właściwego stanu siedlisk przyrodniczych , a także innych zasobów przyrody i jej składników,

- kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody.

2.1.2 Ochrona powietrza

- zapewnienie jak najlepszej jakości powietrza poprzez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych poziomów lub zmniejszenia jeżeli poziomy te nie są dostateczne.

2.1.3. Ochrona powierzchni ziemi

- ograniczenie przeznaczania lub racjonalne przeznaczenie ich na cele nierolnicze i nieleśne,
- zapobieganie procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych i leśnych oraz szkodom w produkcji rolniczej lub leśnej oraz w drzewostanach, powstających w skutek działalności nierolniczej lub nieleśnej,
- rekultywacja i zagospodarowanie gruntów na cele rolnicze,
- zachowanie torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych w ramach programu małej retencji,
- przywracanie i poprawa wartości użytkowej gruntów, które utraciły charakter gruntów leśnych w skutek działalności nieleśnej, a także na zapobieganiu obniżenia produktywności gruntów leśnych.

2.1.4. Ochrona zasobów wodnych

- utrzymanie lub poprawa jakości wód, biologicznych, biologicznych stosunków wodnych i na obszarach zalewowych,
- unikanie, eliminacja i ograniczenie zanieczyszczeń wód oraz zapobieganie niekorzystnym zmianom naturalnych przepływów wody albo naturalnych poziomów zwierciadła wody,
- ochrona zasobów wód powierzchniowych i gruntowych, poprawa ich jakości i zapobieganie ich zanieczyszczeniom,
- zapobieganie zmniejszeniu się zasobów wód powierzchniowych oraz zwiększenie podniesienia retencyjności wód i zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego.

2.1.5. Ochrona środowiska akustycznego

- zapewnienie jak najlepszego stanu akustycznego środowiska poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub zmniejszenie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego.

2.1.6. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

- zapewnienie jak najlepszego stanu środowiska w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

2.1.7. Ograniczenie ryzyka występowania poważnych awarii

- minimalizowanie ryzyka występowania poważnych awarii oraz sprawne usuwanie ich skutków.

2.1.8. Edukacja ekologiczna

- podniesienie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców gminy oraz poprawa komunikacji społecznej w zakresie ochrony i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych.

2.2. Realizacja celów polityki ekologicznej przyjętych w gminnym Programie.

2.2.1. W zakresie ochrony przyrody

- zachowanie, wzbogacenie i ochrona istniejącej różnorodności biologicznej,
- upowszechnienie i wprowadzenie form indywidualnej ochrony przyrody w postaci użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo krajobrazowych i stanowisk dokumentacyjnych przyrody,
- obejmowanie zasobów przyrody w tym siedlisk formami ochrony przewidywanymi ustawą lub przepisami szczególnymi,
- zalesienie gruntów zdegradowanych i przewidzianych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego.

2.2.2. W zakresie ochrony powietrza

- ograniczenie niskiej emisji poprzez modernizację lokalnych kotłowni węglowych,
- ograniczenie ilości palenisk domowych (indywidualnych) poprzez przeprowadzenie akcji edukacyjnej wśród społeczeństwa o szkodliwości spalania odpadów w paleniskach,
- modernizacja lub zastąpienie obecnie istniejącej sieci grzewczej wykorzystującej węgiel nowocześniejszymi i wydajniejszymi źródłami ciepła: paliwem gazowym, płynnym lub biomasą,
- podłączenia do istniejącej sieci gazowej nowych odbiorców.

2.2.3. W zakresie ochrony powierzchni ziemi

- eliminowanie i prowadzenie monitoringu zanieczyszczeń gleb i wód podziemnych,
- kompleksowa rekultywacja terenów zdewastowanych i zdegradowanych,
- poprawa wartości użytkowej gruntów oraz zapobieganie obniżania ich produktywności,
- systematyczna kontrola poziomu zanieczyszczeń w glebach,
- realizacja działań wynikających z planu gospodarki odpadami,
- likwidacja i zapobieganie głównym źródłom zanieczyszczeń gleb (nielegalne wysypiska odpadów),

- propagowanie wśród rolników racjonalne gospodarowanie zasobami glebowymi i stosowania właściwych zabiegów agrotechnicznych.

2.2.4. W zakresie ochrony wód

- budowa oczyszczalni ścieków i prowadzenie sieci kanalizacyjnej,
- inwentaryzacja i likwidacja nieczynnych lub nie nadających się do eksploatacji studni,
- wyposażenie gospodarstw w przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz zbiorniki bezodpływowe,
- realizacja inwestycji ograniczających zanieczyszczenia azotowe pochodzące z rolnictwa (budowa płyt gnojowych i zbiorników na gnojowicę i gnojówkę),
- rekultywacja silnie zanieczyszczonych wód rzek Brok,
- odbudowa i utrzymanie właściwego stanu melioracji,
- budowa systemu zbiorników „małej retencji”,
- wspieranie działań mających na celu zmniejszenie zużycia wody w gospodarstwach,
- opracowanie stacjonarnego modelu warunków hydrogeologicznych, który pozwoli m.in. na wskazanie optymalnych warunków eksploatacji ujęć wody (sterowanie wielkością poboru wód z poszczególnych studni), lokalizacja miejsc wierceń dodatkowych otworów studziennych itp.

2.2.5. W zakresie ochrony środowiska akustycznego

- poprawa stanu nawierzchni dróg,
- budowa ekranów przeciwhałasowych lub urządzenie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż tras komunikacyjnych,
- zastosowanie zabezpieczeń przed nadmiernym hałasem od urządzeń i maszyn rolniczych.

2.2.6. W zakresie ochrony przed polami elektromagnetycznymi

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tym poziomie,
- zmniejszenie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

2.2.7. W zakresie ograniczenia ryzyka występowania poważnych awarii

- wdrożenie przepisów prawnych zgodnych z dyrektywami Unii Europejskiej odnoszących się do przeciwdziałania poważnym awariom środowiska,
- opracowanie programu informowania społeczeństwa o poważnych awariach środowiska i edukacji w tym zakresie, obejmującego działania na szczeblu lokalnym,
- modernizacja i stała poprawa wyposażenia jednostek ratowniczo – gaśniczych w środki ratownictwa ekologicznego.

2.2.8. W zakresie edukacji ekologicznej

- dalsza realizacja programu edukacji ekologicznej w szkołach,
- stworzenie regionalnego systemu informacji o edukacji ekologicznej,
- upowszechnienie i praktyczne wdrożenie zasad „Kodeksu dobrej praktyki rolniczej”,
- promocja i pomoc w tworzeniu gospodarstw ekologicznych,
- edukacja ekologiczna w zakresie wprowadzania materiałów termoizolacyjnych w budownictwie,
- organizowanie konkursów promujących racjonalne korzystanie ze środowiska,
- promowanie walorów krajobrazowo – przyrodniczych gminy.

3. Stan i ocena wykonania zadań wynikających z realizacji *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wysokie Mazowieckie aktualizacja na lata 2008-2012 w okresie 2011– 2012*

W latach 2011-2012 gmina i jednostki je podległe w miarę swych możliwości realizowały ujęte w programie zadania z szerokiego zakresu jakim jest ochrona środowiska. Niejednokrotnie zadania podjęte przez władze gminy obejmowały swym zasięgiem kilka jej dziedzin. Część zadań szczególnie w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej realizowało Nadleśnictwo Rudka które sprawuje nadzór nad lasami należącymi do Skarbu Państwa na terenie powiatu wysokomazowieckiego do którego należy gmina.

3.1. Zadania z dziedziny ochrony przyrody podjęte w latach raportowania.

W zakresie ochrony przyrody na terenach leśnych Nadleśnictwo Rudka prowadzi politykę zgodną z ustaleniami zawartymi w *Planie urządzania gospodarstwa leśnego* obowiązującego w latach 2008-2017. Rok rocznie monitorowany jest stan środowiska przyrodniczego oraz zachodzące w nim procesy ekologiczne, w celu jak najszybszego wykrycia zagrożeń stanu przyrodniczego. Otaczane są opieką drzewa i inne cenne twory przyrodnicze, które w przyszłości mogą być uznane za pomniki przyrody. Prowadzona jest inwentaryzacja, w lasach na terenie gminy, gatunków roślin cennych przyrodniczo, rzadkich i chronionych z uwzględnieniem miejsca i sposobu występowania. Również prowadzony jest katalog zwierząt cennych, rzadkich i chronionych z miejscem i sposobem ich występowania. Ponadto prowadzony jest szereg innych czynności mających wpływ na zachowanie walorów przyrodniczych w lasach zlokalizowanych na terenie gminy Wysokie Mazowieckie. Zadania są realizowane na bieżąco.

Specyfiką działalności Nadleśnictwie Rudka jest także edukacja. Nadleśnictwo podejmuje współpracę w obrębie wszystkich jednostek administracji publicznej współpracując ze szkołami, samorządami, jednostkami porządku publicznego, parkami, kołami łowieckimi i stowarzyszeniami.

Partnerem w edukacji społeczeństwa jest m.in. Narwiański Park Narodowy i Nadburzański Park Krajobrazowy, który od wielu lat jest współorganizatorem licznych imprez, konkursów ekologicznych, prelekcji i pogadarek. Nadleśnictwo Rudka nawiązało również współpracę z Polskim Towarzystwem Ochrony Ptaków i stowarzyszeniem „Centrum na Wschodzie” w zakresie edukacji przyrodniczej oraz działań czynnej ochrony. W celu upowszechnienia wiedzy o lesie i propagowania potrzeby ochrony przyrody Nadleśnictwo Rudka organizuje i koordynuje następujące działania:

- zajęcia prowadzone w ośrodku edukacyjno – informacyjnym działającym przy Nadleśnictwie Rudka,
- akcje porządkowania terenów leśnych (np. coroczne akcje Sprzątanie Świata, Święto Lasu, Święto Drzewa itp.),
- wystawy promujące działalność edukacyjną Nadleśnictwa Rudka,
- pogadanki, prelekcje i spotkania z leśnikiem,
- konkursy, imprezy okolicznościowe (np. „Las blisko nas”, „Pomóżmy zwierzętom przetrwać zimą” itp.).

W analizowanym okresie władze gminy nie powołały żadnych nowych pomników przyrody. Na dzień sporządzania raportu na terenie gminy zlokalizowane były dwa takie obiekty. W latach 2011-2012 nie zaszła potrzeba powołania nowych form ochrony. Ponadto nie zalesiono też gruntów przewidzianych w planie zagospodarowania przestrzennego, nie zaszła taka potrzeba przewidziana harmonogramem.

W rozpatrywanym okresie zmniejszyła się o 4,9 ha powierzchnia gruntów leśnych w odniesieniu do roku 2010 (obecnie zajmują one 3765,0 ha). Ubyło gruntów leśnych prywatnych (spadek z 2300 ha w 2010 do 2295,1 ha w 2011), powierzchnia gruntów leśne publicznych pozostała bez zmian (1469,9 ha). Spadek powierzchni leśnych miał bezpośrednie przełożenie na stopień lesistości gminy, który spadł o 0,1 z 22,5 % (w 2010) do 22,4% (w 2011 roku).

W latach 2011-2012 odnowiono 1,9 ha terenów leśnych, wzrost o 1,6 ha w stosunku do roku 2010. Pozyskano także 3,8 razy więcej drewna – 1843 m³ (w stosunku do roku 2010).

Ponadto w ramach ochrony przyrody podległa gminie Szkoła Podstawowa w Świątku Wielkim zorganizowała w 2011 i 2012 coroczny konkurs ekologiczny pn. „Powiatowy konkurs ekologiczny”. Dodatkowo w roku 2012 zorganizowano konkurs - spotkanie artystyczne „Flora Powiatu Wysokomazowieckiego” był on współfinansowany ze środków WFOŚiGW w Białymstoku.

3.2. Zadania z dziedziny ochrony powietrza, ochrony środowiska akustycznego oraz ochrony przed polami elektromagnetycznymi podjęte w latach raportowania.

Zadania w zakresie ochrony powietrza i ochrony przed hałasem związane były przede wszystkim z utrzymaniem, modernizacją i przebudową dróg gminnych i powiatowych przebiegających przez terenie gminy. W latach 2011-2012:

- dofinansowano przebudowę drogi powiatowej w m. Jabłoń Rykacze i Jabłonka Kościelna na kwotę 361 929 PLN;
- dofinansowano przebudowę drogi powiatowej relacji Wysokie Mazowieckie – Kulesze Kościelne (na odcinku Osipy -Lepertowizna – Gołasze Puszcza) na kwotę 515 339 PLN;
- opracowano dokumentację na przebudowę dróg gminnych (zmiana nawierzchni na asfaltową) w miejscowościach Miodusy Wielkie (140 mb), Miodusy Stasiowięta (250 mb), Osipy Lepertowizna – Galusze Puszcza (400 mb) na kwotę 527 000 PLN;
- opracowano dokumentację na przebudowę dróg gminnych (ulepszenie nawierzchni żwirem) w miejscowościach Wiśnówek – Tybory Misztale (1 300 mb), Gołasze – Puszcza (800 mb), Jabłonka Świerczewo Kolonia (995 mb), Brzóska - Tatary – Brzóska Falki (1 000 mb), Tybory – Wólka – Gołasze – Górki (719 mb), Tybory- Wólka – Tybory – Żochy na kwotę 655 000 PLN

Ponadto dokonano termomodernizacji budynku Szkoły Podstawowej w Świątku Wielkim na kwotę 83 790 PLN.

Łącznie na zadania związane z ochroną powietrza i ochroną przed hałasem wydatkowano w latach 2011-2012 ok. 2 900 000 PLN, inwestycje finansowane były z budżetu gminy jak i środków zewnętrznych.

3.3. Zadania z dziedziny ochrony ziemi podjęte w latach raportowania.

Zadania zrealizowane przez gminę Wysokie Mazowieckie w zakresie ochrony ziemi związane były w dużej mierze z zagospodarowaniem centrów poszczególnych wsi. W latach 2011-2012 poddano zagospodarowaniu centra wsi:

- Gołasze -Górki
- Buczyny – Mikosy,
- Mścichy,
- Sokoły – Jażwiny,
- Brzóska – Brzezińskie,
- Wólka Duża i Mała.

Zadanie realizowane było ze środków własnych gminy jak i funduszy unijnych (w ramach programu „Odnowa i rozwój wsi”). Koszty inwestycji wyniosły łącznie ok. 254 000 PLN.

Opracowano także dokumentację zagospodarowania przestrzeni publicznej dla miejscowości Bryki i Mazury – 25 000 PLN.

Ponadto w roku 2011 z terenu gminy Wysokie Mazowieckie wywieziono 419,46 ton odpadów azbestowych. Możliwe to było dzięki dofinansowaniu zadania z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku – koszt 188 181 PLN. Uprzątnięto także dwa dzikie składowiska odpadów na terenie miejscowości Wiśniówek i Jabłonka Świerczewo. Na to zadanie wydatkowano 17 035 PLN ze środków własnych.

W ramach ochrony gleb użytkowanych rolniczo rok rocznie Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie przeprowadzał szkolenia dotyczące dobrej praktyki rolniczej dla rolników z terenu zarówno powiatu wysokomazowieckiego jak i innych. Dotyczą one między innymi właściwego sposobu nawożenia gleb itp. co w znacznym stopniu wpływa na zwiększenie świadomości ekologicznej tej grupy docelowej.

3.4. Zadania z dziedziny ochrony wód podjęte w latach raportowania.

Jednym z ważniejszych, podjętych na terenie gminy, były zadania związane z ochroną środowiska wodnego. Do najważniejszych zrealizowanych w latach 2011-2012 działań zaliczyć można:

- wybudowanie 213 przydomowych oczyszczalni ścieków – wartość zadania wyniosła 2 985 230 PLN z czego mieszkańcy gminy ponieśli koszty 816 748 PLN resztę stanowiła pożyczka z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku;
- przebudowę dwóch stacji uzdatniania wody w Jabłonce Kościelnej i Mazurach wraz z towarzyszącą infrastrukturą. Zadanie było kontynuacją większego przedsięwzięcia polegającego na przebudowie trzech stacji uzdatniania wody i budowie oczyszczalni ścieków przy szkole podstawowej w Jabłonce Kościelnej. Łączne koszty finansowe przedsięwzięcia wyniosły 3 703 975 PLN, finansowane były z budżetu gminy jak i funduszy unijnych.
- wykonanie studni wierconej zastępczej oraz likwidację już wyeksploatowanej na terenie stacji uzdatniania wody w miejscowości Kalinowo – Czosnowo, za kwotę 237 390 PLN.

Na terenie gminy podjęto też działania związane z zagospodarowaniem trzech stawów w miejscowościach Miodusy Wielkie, Brzóska Stare i Bryki. Łączna kwota przedsięwzięcia wyniosła 436 000 PLN.

3.5. Zadania z dziedziny ryzyka występowania poważnych awarii podjęte w latach raportowania.

W analizowanym okresie 2011-2012 w ramach zwiększania bezpieczeństwa na terenie gminy prowadzono głównie działania związane z doposażeniem ochotniczych straży pożarnych. Zakupiono między innymi średni samochód ratowniczo – gaśniczy na potrzeby OSP Stara Ruś za kwotę 514 200 PLN (z czego 100 000 PLN pochodziło z dofinansowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku, 150 000 PLN z Zarządu Głównego OSP). Zakupiono dwie pompy szlamowe dla OSP w Kalinowie- Czosnowie i OSP Tybory – Misztale za kwotę 12 528 PLN (z czego 4 600 PLN pochodziło z Oddziału Wojewódzkiego Związku OSPRP Województwa Podlaskiego, pozostałe środki pochodziły z budżetu gminy). Kupiono zestaw ratownictwa medycznego i aparatów powietrznych dla OSP Dąbrowa – Dzieściele za kwotę 14 624 PLN (z czego 4 300 PLN pochodziło z Oddziału Wojewódzkiego Związku OSPRP Województwa Podlaskiego, pozostałe środki pochodziły z budżetu gminy).

Ponadto gmina Wysokie Mazowieckie udzieliła dotacji Starostwu Powiatowemu w Wysokim Mazowieckim na zakup samochodu operacyjnego dla Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej.

Wg informacji Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o stanie środowiska na terenie powiatu wysokomazowieckiego w latach 2011-2012 nie odnotowano w gminie żadnych poważnych awarii o znamionach katastrofy ekologicznej.

3.6. Zadania z dziedziny edukacji ekologicznej podjęte w latach raportowania.

Za edukację ekologiczną w gminie odpowiada Lokalna Grupa Działania „Kraina Bobra”. Grupa działa na zasadzie trójsektorowego partnerstwa w którego skład wchodzi przedstawiciele sektora publicznego, społecznego i gospodarczego. Teren LGD obejmuje gminy: wiejską i miejską Brańsk, Ciechanowiec, Czyżew, Klukowo, Kulesze Kościelne, Nowe Piekuty, Szepietowo, oraz Wysokie Mazowieckie. Głównym działaniem grupy jest współpraca na rzecz szeroko pojętego rozwoju obszarów wiejski z uwzględnieniem szczególnie aspektu środowiskowego. W ramach swojej działalności edukacyjnej, w latach 2011- 2012, przeprowadziła ona działania pod nazwą: „Odnowa i rozwój wsi”, „Różnicowanie w kierunku działalności nierolnej” oraz „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”.

Ponadto w ramach działalności edukacyjnej w 2012 roku przeprowadzony został „HEPENING” w miejscowości Jabłonka Kościelna realizujący program pn „Poprawa środowiska naturalnego na obszarze gminy Wysokie Mazowieckie poprzez selektywną zbiórkę odpadów”. W ramach projektu zrealizowany został konkurs selektywnej zbiórki odpadów. Projekt obejmował akcję edukacyjno – informacyjną poprzez szkolenia i konferencje. Jego głównym celem była promocja selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

Działalność edukacyjną w latach 2011-2012 prowadziło również Nadleśnictwo Rudka. Zadanie to zastało opisane wyżej.

4. Ocena uzyskanych efektów ekologicznych na terenie gminy Wysokie Mazowieckie wg danych GUS

Do oceny uzyskanych efektów ekologicznych posłużono się oficjalnymi danymi z Głównego Urzędu Statystycznego. Jako rok odniesienia przyjęto 2010. Z uwagi na brak kompletnych danych za rok 2012 analizę oparto w większości o rok 2011.

Tabela 1. Zestawienie danych dotyczących rozwoju infrastruktury służącej ochronie środowiska na terenie Gminy Wysokie Mazowieckie – wybrane elementy.

L.p.	Wyszczególnienie	Jednostka	Rok 2010	Lata 2011-2012	Uwagi
Wodociągi					
1	długość czynne sieci rozdzielczej	km	133,31	133,31	bez zmian
2	podłączenia do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1239	1254	wzrost o 15
3	woda dostarczana gospodarstwom domowym	dam ³	308,3	314,8	wzrost o 6,5
4	ludność korzystająca z sieci wodociągowej	os.	5458	5528	wzrost o 70
Gaz					
5	długość czynnej sieci ogółem	m	55246	55246	bez zmian
6	długość czynne sieci przemysłowej	m	35365	35365	bez zmian
7	czynne podłączenia do budynków mieszkalnych i niemieskalnych	szt	20	-	-
8	odbiorcy gazu	gosp. dom.	21	22	wzrost o 1
9	zużycie gazu	tys. m ³	44,7	44,0	spadek o 0,7
Inne					
10	korzystając z sieci wodociągowej	%	99	99	bez zmian
11	korzystający z sieci gazowej	%	1,4	1,5	wzrosty o 0,1
12	sieć rozdzielcza wodociągowa	na 100 km ²	107,8	107,8	bez zmian
13	zużycie wody na jednego mieszkańca	m ³	61,5	60,6	spadek o 0,9
14	zużycie wody na jednego korzystającego	m ³	66,0	67,5	wzrost o 1,5
15	zużycie gazu na jednego mieszkańca	m ³	8,3	8,2	spadek o 0,1
16	zużycie gazu na jednego korzystającego	m ³	580	550	spadek o 30
17	powierzchnia gruntów leśnych ogółem	ha	3769,9	3765,0	spadek o 4,9
18	lesistość	%	22,5	22,4	spadek o 0,1
19	grunty leśne prywatne	ha	2300	2295,1	spadek o 4,9
20	grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	1469,9	1469,9	bez zmian
21	odnowienia w lasach ogółem	ha	0,3	1,9	wzrost o 1,6
22	zalesienia	ha	0	0	bez zmian
23	pomniki przyrody	szt.	2	2	bez zmian
24	zużycie wody na potrzeby rolnictwa i leśnictwa	dam ³	3	0	spadek o 3

L.p.	Wyszczególnienie	Jednostka	Rok 2010	Lata 2011-2012	Uwagi
25	zużycie wody na potrzeby eksploatacji sieci wodociągowej	dam ³	319,5	326,0	wzrost o 6,5
26	ilość zagospodarowanych zlikwidowanych dzikich składowisk	szt.	0	2	wzrost o 2

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Na terenie gminy Wysokie Mazowieckie brak jest kanalizacji sanitarnej. Należy jednak podkreślić że z uwagi na charakter gminy oraz ze względów technicznych i ekonomicznych bardziej opłacalna jest budowa przydomowych oczyszczalni ścieków. W 2011 roku na terenie gminy wybudowano 213 takich obiektów. Ponadto wybudowano także indywidualną oczyszczalnię ścieków przy Zespole Szkół w Jabłonce Kościelnej.

5. Wydatki i źródła finansowania zaplanowanych przedsięwzięć w okresie 2011-2012 r.

Niniejszy rozdział przygotowano w oparciu o sprawozdania z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku w latach 2011, dane przekazane w formie ankiety przez samorząd gminy, dane Głównego Urzędu Statystycznego oraz własne źródła informacji.

Zadania z zakresu ochrony środowiska w latach 2011-2012 były finansowane z następujących źródeł: Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013, Oddziału Wojewódzkiego Związku OSPRP Województwa Podlaskiego, Zarządu Głównego OSP, środków własnych mieszkańców gminy (przydomowe oczyszczalnie ścieków) oraz budżetu gminy.

Rzeczywiste koszty realizacji *Programu Ochrony Środowiska Gminy Wysokie Mazowieckie aktualizacja na lata 2008-2011* w okresie 2011 - 2012 wyniosły 3940706,68 zł (należy jednak wziąć pod uwagę że są to koszty szacunkowe).

Tabela 2. Wydatki poniesione na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w latach 2011-2012.

L.p.	Źródła finansowania	Koszty w PLN*
1	Wydatki bieżące ogółem	370 108,38
2	Wydatki na oczyszczanie miast i wsi	212 464,41
3	Wydatki na oświetlenie ulic, placów i dróg	157 643,97
4	Wydatki na gospodarkę ściekową i ochronę wód	3 200 489,92
	Łącznie	3 940 706,68

* Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

6. Podsumowanie

Zadania własne gminy ujęte w gminnym programie ochrony środowiska przypadające na lata 2011-2012 zostały wykonane należycie. Z uwagi na warunki panujące w gminie, tj. rozproszony charakter zabudowy, podjęto decyzje o budowie przydomowych oczyszczalni ścieków. Z uwagi na warunki techniczne i ekonomiczne było to najlepsze rozwiązanie. W 2011 roku wybudowano 213 takich obiektów. Na kolejne lata planuje się podobne inwestycje. Gmina przebudowała również dwie stacje uzdatniania wody oraz zlikwidowała wyeksploatowaną studnię na terenie stacji uzdalniania wody zastępując ją inną. Zostały zagospodarowane także trzy stawy.

Gmina w latach programowania prowadziła także liczne inwestycje związane z modernizacją i przebudową dróg gminnych. Ponadto dofinansowała także przebudowę dróg powiatowych biegnących przez jej teren. W ramach ochrony powietrza poddano termomodernizacji budynek szkoły podstawowej.

W latach 2011-2012 usunięto także ok. 420 ton odpadów azbestowych oraz poddano zagospodarowaniu tereny po dwóch dzikich składowiskach odpadów. W ramach realizacji unijnego programu „Odnowa i rozwój wsi” przystąpiono do zagospodarowania centrów w ośmiu wsiach.

W okresie sprawozdawczym podjęto szereg działań mających na celu zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Poprzez szkolenia, warsztaty, kursy i konkursy wiedza ekologiczna została rozpowszechniona zarówno wśród dzieci i młodzieży, ale także lokalnych przedsiębiorców i rolników.

Jak podaje GUS na zadania związane z gospodarką komunalną i ochroną wód wydano łącznie ok. 3 900 000 PLN

Podsumowując działania w zakresie ochrony środowiska stwierdzić należy że traktowane są one z należytą uwagą a proces ich wdrażania nie wskazuje istotnych zagrożeń realizacji ustalonych celów.